

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

2. Tertiæ nostræ sententiæ solidæ probationes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

QVÆSTIO IV.

An scientia Dei per seipsam formaliter sumptam ab ipso cognoscatur?

AD exactum, plenumque examen metaphysicum cognitionis Dei erga seipsum totum in seipso, vt exploratum habemus, hæc etiam quæstio spectat. Licet enim d.2. ostenderimus Deum totum, ac proinde eius scientiam per eandemmet reipsa scientiam videri; adhuc tamen subtilior metaphysica quæstio inter scholasticos Theologos est: An scientia directa Dei circa obiecta alia per seipsam formaliter sumptam Deo innoteat, tanquam per sui formalem cognitionem? An scientia alia formaliter, & metaphysicè diuersa, quæ supra primam directam formaliter sit, metaphysicè assignari debeat, vt Deo prima illa directa repræsentetur.

CERTAMEN I.

Duabus consutatis, tertia sententia eligitur.

1. **P**rima in proposita quæstione sententia fuit nostri Ruiz d.7. de scientia sect.2. num.1. & 8. asserentis, scientiam Dei de aliis obiectis ab ipsa per seipsam formaliter metaphysicè Deo nec repræsentari, nec posse sed per aliam formaliter metaphysicè diuersam, quæ recte circa directam formaliter versetur: quæque à nobis ratione ratiocinata præscindi, diuidique ab illa queat. Adhuc vero reflexam hanc scientiam non per aliam, sed per seipsam Deo repræsentari. Sed præter ea, quæ nostram sententiam subicientem probabunt, non aliequor, quidnam habeat formaliter, & metaphysicè secunda hæc, & recta Dei cognitio, vt sui ipsius formalis repræsentatio, & scientia sit, quod non habeat prima, vt scilicet ipsam formaliter repræsentet: Vnde rursum fiet, nec secundam reflexam seipsam repræsentare posse formaliter sumptam; sed alia rursus formaliter diuersa, ac supra ipsam reflexa egere, & sic in infinitum.

2. Idcirco consequentius Salas noster l.2. quæstion.3. tract.2. d.3. sect.4. sine. Granad.1. par. controu.1. tract.6. d.1. sect.8. & controuers.1. tract.1. d.4. à num.4. Lugo de Incarnat. d.19. sect.1. num.14. Gaspar Hurtado, d.2. de scientia diff.1. (quibus non abnuat Albiztandem d.13. num.18.) æstimantes scientiam diuinam seipsam formaliter repræsentare formaliter non posse, sed alia formaliter reflexa necessitè repræsentari formaliter debere; de reflexa hac eodem modo, ac de prima directâ philosophantur, vt seipsam formaliter sumptam non repræsentet; sed secunda alia formaliter diuersa, quæ ipsius formalis repræsentatio sit; omnino indigeat; quæ etiam supra reflexam primam formaliter reflectat, & supra secundam hanc reflexam tertia alia, supra quam reflectat quarta alia, & supra hanc quinta, & sicque in infinitum alia, & alia supra aliam & aliam reflectant: denturque proinde infinite scientiæ Dei formaliter diuersæ inuicem metaphysicè subordinatæ nostro intelligendi modo: quare, si falso crederetur principio, rationabilius, vt dicitur, philosophantur.

3. Verum, licet hi processum infinitum formalitatum metaphysicarum in scientia diuina absurdum non reputent: cetera, infinita eam sit, atque omnium veritatum cognoscitiua, seu potius cognitio, & actualis formalis repræsentatio infinitam illam formalitatem scientiæ reflectionem capiat, quin hæc illius amplitudinem excedat; si

tamen rectè infinitas scientiæ Dei, formaliter etiam sumptæ, ab eis doctoribus penetraretur, inuenirent, planè nil magis infinitæ illi aliarum cognitionum Dei supra alias reflexioni obesse, quam scientiæ Dei formaliter, & metaphysicè sumptæ infinitatem, ex qua illi rectè, facileque componi posse arbitrantur, vt ex nostræ sententiæ, iam subicientiæ probationibus clarebit. Mitto huius infiniti reflexiarum cognitionum processus impugnationem: quia scilicet, aliqua tandem maneret incognita, neque enim infinitum hoc in actu aduersarij, seu categorematicum admittunt; sed syncategorematicum, & in potentia: cum illud ex formalitatibus mente nostra diuisis asserant: quæ tamen infinitas actu nequit diuidere, licet nunquam tot diuidat, vt nequeat plures supra vltimam, & vltimam reflexiuas cogitare, ac proinde, quæ cogitatas in vltimo reflexe repræsentent.

CERTAMEN II.

Tertia nostra sententiæ solide probationes.

1. **T**ertia sententia est, scientiam Dei directam de reliquis obiectis formaliter esse sui ipsius repræsentationem formalem: neque alia scientia formaliter ab illa diuersa, & supra ipsam reflexa egere, vt Deo formaliter repræsentetur. Huic assentimur: cui expressè Soar.2. de attrib. cap.18. num.8. Heriz d.4. cap.1. num.6. & 11. Albiz. d.3. sect.1. h.16. Alarc. tract.2. d.1. cap.3. num.3. Hemelm. tract.4. d.1. cap.12. num.8. & alij Recentiores: estque nostri Valquez sæpè supposita sententia. Probatur à nonnullis testimonio epistolæ 9. Dionysij ad Litum, Aristotelis 12. metaphys. cap.9. textu 51. à nobis supra recitato, S. Thom. 1. par. quæst.14. art.4. ad 3. & 3. contr. gent. cap.26. trat. 2. sed facile de eadem scientia realiter, non autem formaliter sumpta intelligitur: quare eis probationibus, & aliis ex testimoniis Patrum, quæ supra dedimus d.2. quæstione 4. merito abtineo. Neque enim puto, Patres vnuquam de hac nostra metaphysica quæstione cogitasse.

2. Sola igitur ratione probanda nostra sententia est: & primo quidem ex dictis hic quæst.2. & fufius d.2. quæst.4. & controuers.1. vbi generale principium posuimus: nempe prædicatum quoduis diuinum, quia diuinum, infinitum per essentiam in sua quodque linea esse debere per denegationem terminari, etiam extrinseci: ex quo tam ibi, quam sæpè alibi hoc tomo inferri, euidenter ostendimus, nullum diuinum attributum veris, ac non fictis, & chimericis prædicatis homogeneis metaphysicè cum ipso posse metaphysicè adhuc componi. Atque inde pro Dei scientia sæpè (quod maxime ad rem præsentem est) intulimus è conceptu, & essentia metaphysica scientiæ diuinæ formaliter indiuisibiliter in omnia cognoscibilia ferri: atqui ipsa scientia aliquid cognoscibile est: ergo è conceptu, & essentia sua metaphysica fertur in seipsam, suiue scientia, & repræsentatio est.

3. Probatur secundo ex dictis d.2. quæst.5. quia, quo perfectius viuens cognoscitiuum est, eo magis sibi coniuncta, & intima cognoscit, ac supra suos actus reflectit: ergo summe cognoscitiuum viuens summe supra suos actus reflexiuum erit: ac proinde eius cognitio, non solum supra seipsam realiter sumptam, sed supra seipsam etiam formaliter sumptam reflectet. Porro quæ contra hanc conclusionem obici poterant, soluta sunt citata quæst.5. quare eis proponendis, diluendisque in præsentiarum erit abstinendum.

DISPUT.